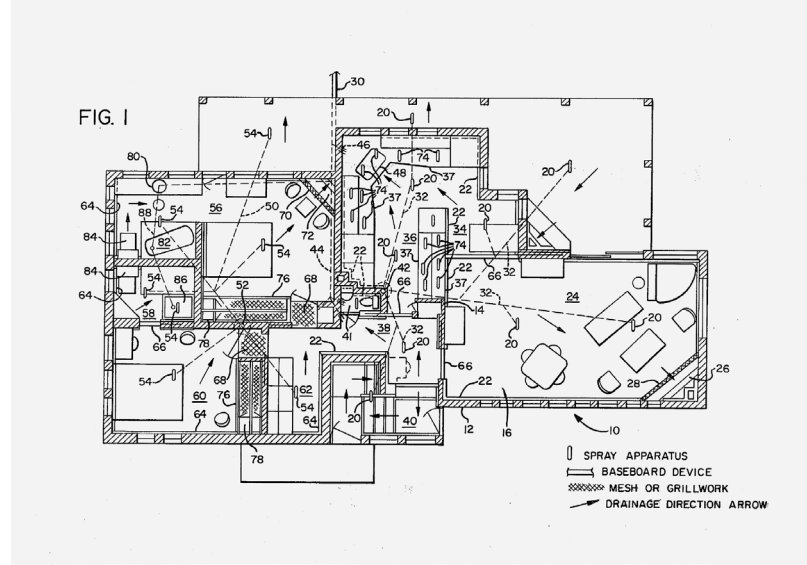

ORTAM BAKIMI

HILARY SAMPLE

Frances G. Bateson, Self-Cleaning Building Construction [Kendini Temizleyen Bina İnşaatı], 1984. 4,428,085 no'lu ABD Patent; dosya 21 Nisan 1980'de açılmış, 31 Ocak 1984'te tescil edilmiş.

Bu teknik çizimi, “Self-Cleaning Building Construction” [Kendini Temizleyen Bina İnşaatı] adlı, 4,428,085 no'lu ABD patentinden. “Temiz bir evi temiz” tutmak gibi meşakkatli bir süreci ortadan kaldırma isteği, Frances Gabe’i (orijinal adıyla Frances G. Bateson, 1915-2016) alışılmamış ama işlevsel bir ev tasarlamaya itti. Bahsi geçen ev birkaç düğmeye basıldığında kendi kendini temizleyebilen bir evdi. Bateson’ın engelli ve yaşlanan insanların hareketlerini azaltmaya dayalı, evlerine kıyasla bedenlerine daha iyi bakabilmelerini sağlayan bu vizyonu 68 adet patent elde etmesini sağladı. Dört yıllık uzun bir sürecin ardından ise Gabe, iki katlı bir ev tasarımıyla somutlaşan kendini temizleyen bina inşaatı için 4,428,085 no'lu ABD patentini aldı: Tek bir düğmeye basılarak çekip çevrilen bir evdi bu.

Peki biz bu deneyimin neye benzeyeceğini hayal edebilir miyiz? İç mekânın tipik akustik yaşamı ânında değişir: Soyunma odasına benzeyen bir açık hava duşu veya makinize bir oto yıkama, hayatınıza endüstriyel gücü ve ticari deneyimleri anımsatan sesler katar. Duş başlıkları, çamaşır makineleri, saç kurutma makineleri, elektrikli süpürgeler ve kurutma makinelerinin oluşturduğu, artık belirli odalara veya ev eşyalarına has olmaktan çıkarak her bir odanın yıkama ve kurutma işlevlerini yöneten tavandaki tek bir cihaza sıkıştırılan bu yeni ses manzarasını bir düşünün. Odalar dip köşe temizlenecek olsa da Gabe’in ev eşyalarını –örneğin kitapları cam kaplı vitrinlere ya da kıyafetleri kendi yıkama ve kurutma araçlarına sahip gardıroplara– kapatma yönündeki alışılmadık düşünce tarzı, çağdaş yaşamın yüklerini hafifletmeye yarayan icatlar getirdi. Yani her bir bahar temizliği esnasında evin domestik ortam gürültülerine ve makinelerin performans seslerini de katarak içerideki yaşamın inşasını değiştirdi: kulağa bir opera performansı keskinliğinde gelen bakıma adanmış teknoloji, çevre ve kadın emeği yüceltisi.

Yazar hakkında

Hilary Sample Amerikalı bir mimar, eğitimci ve yazar. MOS Architects'in kurucusu olan Sample, Columbia Üniversitesi Mimarlık, Planlama ve Koruma Yüksek Lisans Programı'nda ders veriyor.